

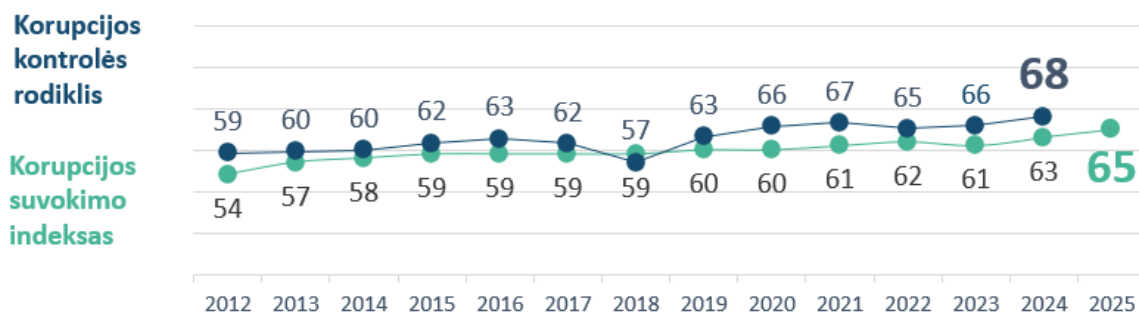
„KORUPCIJOS SUVOKIMO INDEKSO“ IR „KORUPCIJOS KONTROLĖS RODIKLIO“ REZULTATŲ APŽVALGA

2026 m. vasario mėnesį buvo pavišinti Transparency International tyrimo „Korupcijos suvokimo indeksas 2025 m.“ (*angl.* Corruption Perception Index, toliau – KSI) rezultatai, o 2025 m. pabaigoje Pasaulio bankas atnaujino „Pasaulinio valdymo rodiklių 2024 m.“ (*angl.* Worldwide Governance Indicators) rezultatus¹², tarp kurių vertinamas „Korupcijos kontrolės“ rodiklis (*angl.* Control of Corruption, toliau – KKR). Šie rodikliai yra naudojami Lietuvos Respublikos specialiųjų tyrimų tarnybos (toliau – STT, Tarnyba) veikloje ir 2022–2033 m. Nacionalinės darbotvarkės korupcijos prevencijos klausimais stebėsenoje.

Naujausias Lietuvos KKR įvertis siekė 68 balus ir yra 2 balais aukštesnis nei ankstesniais metais ir balu aukštesnis nei Europos Sąjungos (toliau – ES) valstybių vidurkis. Pagal šį rodiklį Lietuva yra 12 pozicijoje tarp 27 ES valstybių ir 43 tarp 215 tyrime vertinamų valstybių. Regiono valstybių įverčiai: Latvijos KKR – 65 (2023 m. – 64), Estijos – 82 (2023 m. – 82), Lenkijos – 64 (2023 m. – 63).

Naujausias Lietuvos KSI įvertis siekė 65 balus – 2 balais daugiau nei pernai. Šalies pozicija pakilo dviem vietomis pasaulyje – buvo skirta 28 vieta tarp 181 valstybių ir teritorijų. Tarp ES šalių Lietuva išliko 12 vietoje. Daugumoje ES valstybių KSI rezultatai nekito arba prastėjo: KSI įvertis sumažėjo 13 ES šalių, o augimas fiksuotas tik septyniose (įskaitant Lietuvą)³.

Pav. 1. Lietuvos Korupcijos kontrolės rodiklis ir Korupcijos suvokimo indeksas 2012–2025 m.

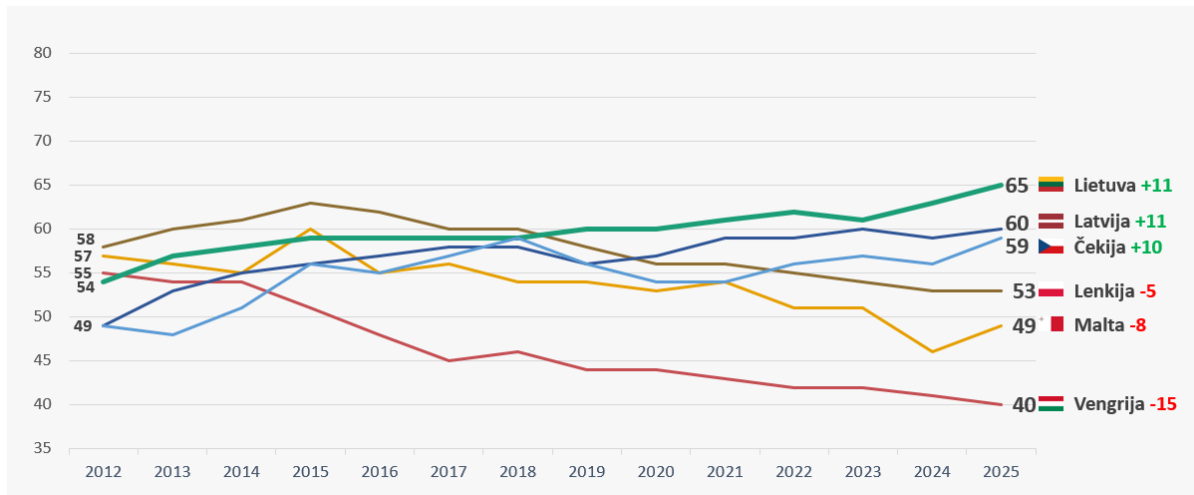
Atidžiau analizuojant ES valstybių KSI dinamiką 2012–2025 m., matyti skirtingos antikorporacinės aplinkos raidos trajektorijos. Pavyzdžiui, valstybės, kurios 2012 m. buvo panašiam lygyje, per tryliką metų judėjo skirtingomis kryptimis: Lietuva, Latvija ir Čekija stiprino savo vertinimus, o Vengrijos, Maltos ir Lenkijos rezultatai blogėjo.

¹ Prieiga internete: <https://www.worldbank.org/en/publication/worldwide-governance-indicators>

² 2025 m. Pasaulio banko Pasaulinių valdymo rodiklių atnaujinime pristatyta nauja metodika (WGI 2.0): sugriežtinta duomenų šaltinių atranka, atnaujintas rodiklių priskyrimas institucinių funkcijų žemėlapiams ir įvesta absoliuti 0–100 skalė su fiksuotais atskaitos taškais. Visi istoriniai duomenys nuo 1996 m. perskaičiuoti pagal atnaujintą metodiką, todėl rezultatai tampa tikslesni ir labiau tinkami pasaulinėms tendencijoms stebėti.

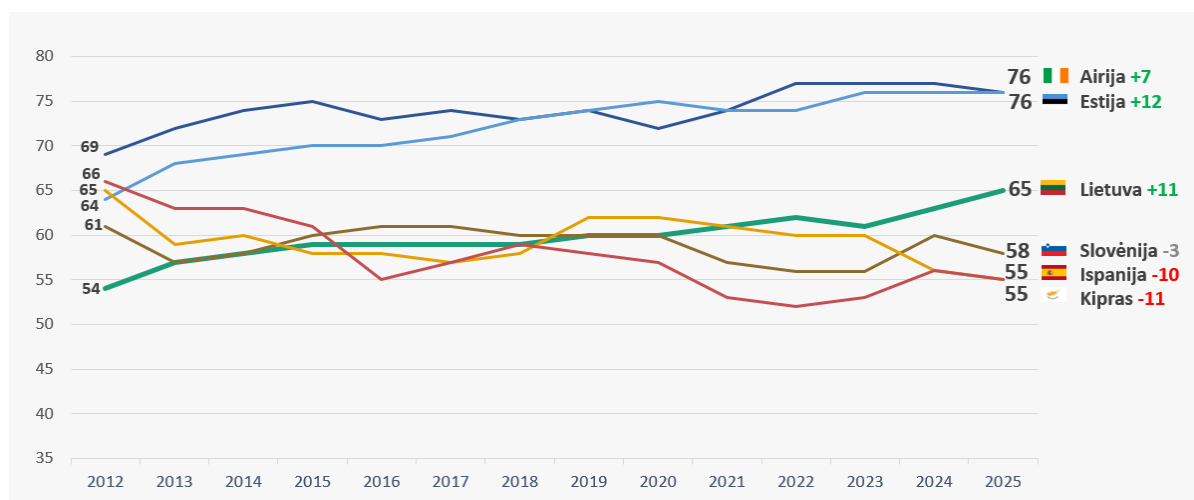
³ Tarp geriau įvertintų atsidūrė Malta ir Čekija (+3 balai), Austrija ir Vokietija (+2 balai) ir Graikija (+1 balas).

Pav. 2. Korupcijos suvokimo indeksas 2012–2025 m.: ES šalys, kurių 2012 m. KSI buvo panašus į Lietuvos.

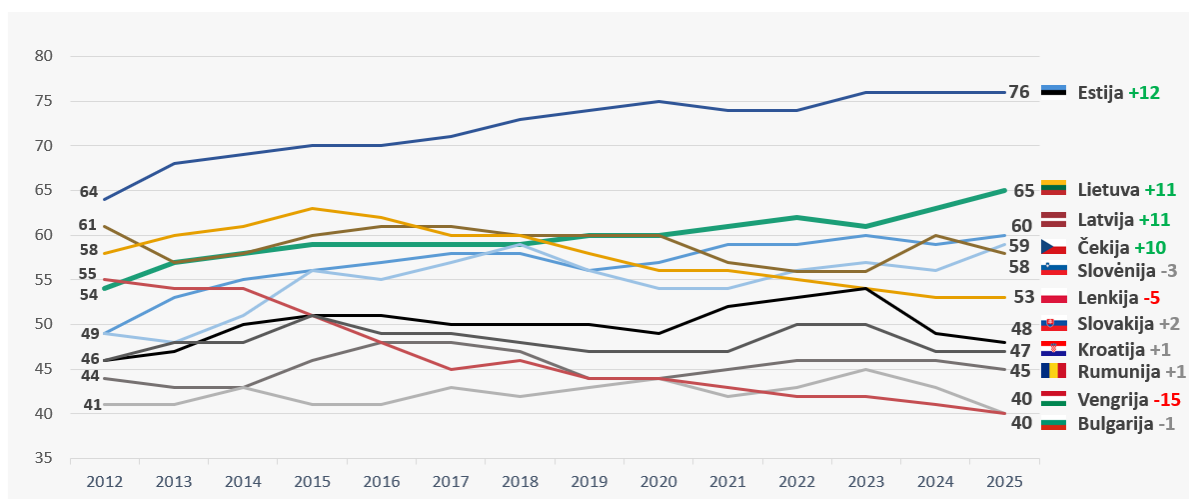
Lyginant ES valstybių, kurios jau 2012 m. turėjo panašų vertinimą kaip Lietuva 2025 m., dinamiką 2012–2025 m., matyti, kad Airijos ir Estijos vertinimai nuosekliai gerėjo. Tuo tarpu Slovėnijos, Ispanijos ir Kipro vertinimai per tą patį laikotarpį prastėjo. Nors 2012 m. šių valstybių KSI buvo aukštesnis nei Lietuvos, 2025 metais Lietuva jas pralenkė.

Pav. 3. Korupcijos suvokimo indeksas 2012–2025 m.: ES, šalys, kurių 2012 m. KSI buvo panašus į Lietuvos 2025 m. KSI

Regioninis ES šalių palyginimas leidžia matyti, kad Lietuvos pažanga nėra atsitiktinė. Lietuva išsiskiria ne tik tarp panašaus starto valstybių, bet ir platesniame Centrinės ir Rytų Europos kontekste. Kartu Estijos rezultatas rodo, kad regione įmanomas dar aukštesnis antikorupcinės aplinkos vertinimas.

Pav. 4. Korupcijos suvokimo indeksas 2012–2025 m.: ES Centrinės ir Rytų Europos šalys

Transparency International, Corruption Perception Index 2012-2025. Didesnis balas reiškia geresnį vertinimą.

Aptartos skirtingų ES šalių KSI pokyčių trajektorijos rodo, kad antikorupcinės aplinkos gerėjimas nėra savaime suprantamas ar vienakryptis procesas. KSI rezultatai gali ne tik stagnuoti, bet ir reikšmingai prastėti. KSI blogėjimą dažniausiai lemia ne pavieniai korupcijos atvejai, o platesnės institucinės sąlygos. Tai matyti iš skirtingų šalių pavyzdžių: Vengrijoje KSI nuosmukis siejamas su teisinės valstybės erozija ir institucijų užvaldymu, Lenkijoje – su valdžios koncentravimu ir teismų nepriklausomumo rizikomis, Maltoje ir Kipre – su aukšto lygio korupcijos, finansinio slaptumo ir investicinės pilietybės rizikomis, o Ispanijoje ir Slovėnijoje – su reformų vėlavimu ir ilgalaikė stagnacija.

Šie pavyzdžiai rodo, kad antikorupcinės aplinkos silpnėjimas gali įgyti skirtingas formas net ir valstybėse, kuriose formaliai veikia antikorupcinės sistemos. Todėl bendro Lietuvos KSI ir KKR rezultato stebėjimą būtina papildyti šiuos indeksus sudarančių šaltinių analize. Ji leidžia tiksliau nustatyti pažangos veiksnius ir anksčiau pastebėti galimus antikorupcinės aplinkos silpnėjimo signalus. Toliau pateikiama šių šaltinių apžvalga. Lentelėje Nr. 1 nurodomos tyrimų rodiklių vertės pagal pirminius šaltinius, o kai jie viešai neprieinami – pagal Pasaulio banko tyrimo „Pasaulinio valdymo rodiklių“ indeksuotas vertes.

Lentelė 1. KSI ir KKR šaltinių reikšmės 2019–2025 m.

Pastaba. Lentelėje pateikti paskutinių metų KSI ir KKR apskaičiavimuose naudotų šaltinių įverčiai pagal atitinkamų tyrimų viešinamus ar indeksuotus duomenis; šaltinių duomenų metai ne visais atvejais sutampa su KSI ar KKR paskelbimo metais

	Tyrimas	Tyrimo tipas	Vertinimo indikatorius	Balas, 2019	Balas, 2020	Balas, 2021	Balas, 2022	Balas, 2023	Balas, 2024	Balas, 2025
KSI ir KKR vertinimuose naudojamų šaltinių rodiklių reikšmės										
1.	Bertelsmann Stiftung „Transformation Index“	Ekspertinis vertinimas	Antikorupcinė politika	8/10 (siekis 10)	8/10 (siekis 10)	8/10 (siekis 10)	8/10 (siekis 10)	8/10 (siekis 10)	8/10 (siekis 10)	8/10 (siekis 10)
2.	World Justice Project „Rule of Law Index“	Reprezentatyvi gyventojų apklausa ir ekspertų apklausa	Atsparumas korupcijai	–	–	0,69/1 (siekis 1)	0,72/1 (siekis 1)	0,72/1 (siekis 1)	0,75/1 (siekis 1)	0,75/1 (siekis 1)
3.	„Varieties of Democracy“ (V-Dem)	Ekspertinis vertinimas	Korupcija politinėje sistemoje	0,18/1 (siekis 0)	0,14/1 (siekis 0)	0,12/1 (siekis 0)	0,12/1 (siekis 0)	0,10/1 (siekis 0)	0,12/1 (siekis 0)	0,17/1 (siekis 0)
4.	The Economist Intelligence Unit „Country Risk Service“	Ekspertinis vertinimas	Korupcijos paplitimas viešajame sektoriuje	0,25/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,75/1 (siekis 1)	0,75/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)
5.	S&P Global Market Intelligence „Country Risk Analyst“	Ekspertinis vertinimas	Korupcijos paplitimas ekonomikoje	0,67/1 (siekis 1)	0,67/1 (siekis 1)	0,67/1 (siekis 1)	0,67/1 (siekis 1)	0,67/1 (siekis 1)	0,67/1 (siekis 1)	0,67/1 (siekis 1)
6.	Institute for Management Development „World Competitiveness Ranking“	Verslo vadovų apklausa	Korupcijos paplitimas	0,41/1 (siekis 1)	0,45/1 (siekis 1)	0,40/1 (siekis 1)	0,52/1 (siekis 1)	0,44/1 (siekis 1)	0,51/1 (siekis 1)	0,60/1 (siekis 1)
7.	The Political Risk Services „International Country Risk Guide“	Ekspertinis vertinimas	Korupcija politinėje sistemoje	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)	0,5/1 (siekis 1)
8.	World Economic Forum „Executive Opinion Survey“	Verslo vadovų apklausa	Korupcijos paplitimas ekonomikoje	0,59/1 (siekis 1)	0,62/1 (siekis 1)	0,64/1 (siekis 1)	0,63/1 (siekis 1)	0,65/1 (siekis 1)	0,62/1 (siekis 1)	0,78/1 (siekis 1)

Tik KSI skaičiavimuose naudojamų šaltinių rodiklių reikšmės										
9.	Bertelsmann Stiftung „Sustainable Governance Indicators“	Ekspertinis vertinimas	Korupcijos prevencijos efektyvumas	6/10 (siekis 10)	6/10 (siekis 10)	6/10 (siekis 10)	6/10 (siekis 10)	6/10 (siekis 10)	7/10 (siekis 10)	7/10 (siekis 10) (2024 m. duomenys) ⁴
10.	Bertelsmann Stiftung „Transformation Index“	Ekspertinis vertinimas	Baudžiamasis persekiojimas už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi	9/10 (siekis 10)	10/10 (siekis 10)	10/10 (siekis 10)	10/10 (siekis 10)	10/10 (siekis 10)	10/10 (siekis 10)	9/10 (siekis 10)
11.	Freedom House „Nations in Transit“	Ekspertinis vertinimas	Korupcijos paplitimas	3,5/7 (siekis 7)	4,5/7 (siekis 7)	4,5/7 (siekis 7)	4,5/7 (siekis 7)	4,5/7 (siekis 7)	4,5/7 (siekis 7)	4,5/7 (siekis 7) (2024 m. duomenys) ⁵
Tik KKR skaičiavimuose naudojamų šaltinių rodiklių indeksuotos reikšmės										
12.	Gallup „World Poll“	Gyventojų apklausa	Korupcijos paplitimas politinėje valdžioje	0,24/1 (siekis 1)	0,21/1 (siekis 1)	0,33/1 (siekis 1)	0,36/1 (siekis 1)	0,46/1 (siekis 1)	0,33/1 (siekis 1)	0,33/1 (siekis 1) (2024 m. duomenys) ⁶

⁴ Nepaskelbus naujų, naudojami 2024 m. Bertelsmann Stiftung „Sustainable Governance Index“ tyrimo duomenys.

⁵ Nepaskelbus naujų, naudojami 2024 m. Freedom House „Nations in Transit“ tyrimo duomenys.

⁶ Paskutinė apklausa vyko 2023 m., 2024 m. naudojami 2023 m. duomenys.

Naujausias Lietuvos KKR įvertis buvo apskaičiuotas iš 9 šaltinių, o KSI – 11 šaltinių. Šaltinių rodikliai abiejuose tyrimuose indeksuojami atsižvelgiant į verčių pasiskirstymą tarp valstybių (t. y. vidurkį ir standartinį nuokrypį), o KKR atveju, šaltiniams skiriamas skirtingas svoris (t. y. jų svarba galutiniam įverčiui). Iš viso 8 KKR ir KSI šaltiniai sutampa, dar 3 papildomi šaltiniai naudojami KSI, o 1 papildomas šaltinis – KKR skaičiavimuose.

Vertinant bendrai, naujausiuose tyrimuose Lietuvai skirti aukštesni rodikliai 3 šaltiniuose, žemesni rodikliai 2 šaltiniuose, o 7 šaltinių rodikliai nesikeitė.

Toliau pateikiama detalesnė informacija apie kiekvieną iš šaltinių ir jų rezultatus Lietuvai.

1. Bertelsmann Stiftung „Transformation Index“⁷ (liet. – „Transformacijos indeksas“).

Vokietijoje įsikūrusio nepriklausomo analitinio centro Bertelsmann Stiftung tyrimo rezultatai yra atnaujinami kas dvejus metus. Naujausio tyrimo ataskaitinis laikotarpis – 2023–2025 m. KSI ir KKR naudojamas šio tyrimo rodiklis, vertinantis antikorupcinę politiką; kartu į KSI įtrauktas rodiklis, vertinantis baudžiamąjį persekiojimą už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi.

1.1. Rodiklis „Antikorupcinė politika“

2026 m. ataskaitoje Lietuvos antikorupcinė politika įvertinta 8 balais iš 10 galimų, tokiu balu valstybė vertinama nuo 2010 metų. Kitų Baltijos valstybių vertinimai aukštesni – 10 balų skirta Estijai, 9 – Latvijai.

Ataskaitoje pažymima, kad Lietuvoje veikia pagrindiniai integralumo ir korupcijos prevencijos mechanizmai, tačiau korupcija kai kuriuose sektoriuose išlieka reikšminga problema. Kaip stiprybės išskiriamos nepriklausoma Valstybės kontrolė, griežtesnė politinių partijų finansavimo priežiūra, skaidresnio viešųjų pirkimų reguliavimo ir vykdymo užtikrinimas, reguliarios turto deklaracijos ir elektroninis viešųjų pareigūnų bei valstybės tarnautojų finansinių deklaracijų teikimas. Pabrėžiama, kad per pastarąjį dešimtmetį korupcijos prevencija pagerėjo, o STT aktyviai tyrė skaidrumo stokos atvejus viešajame sektoriuje, įskaitant tyrimus dėl savivaldybių tarybų išlaidų skandalo. Ataskaitoje taip pat pažymima, kad teisės aktai saugo pranešėjus viešajame ir privačiajame sektoriuose, o 2023 m. buvo paskirtas Žvalgybos kontrolierius.

Kaip probleminiai aspektai akcentuojama tai, kad visuomenė vis dar laiko korupciją gana paplitusia. Be to, pažymima, kad nors valdžia į savivaldybių išlaidų skandalą 2023 m. reagavo veiksmingai ir priėmė teisėkūros pakeitimus, trumpalaikiai politiniai manevrai ir pavėluota institucijų reakcija parodė ir tam tikrus sistemos trūkumus.

1.2. Rodiklis „Baudžiamasis persekiojimas už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi“

2026 m. ataskaitoje rodiklis „Baudžiamasis persekiojimas už piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi“ Lietuvai įvertintas 9 balais iš 10 galimų. Tai reiškia, kad, palyginti su 2024 m.

---

⁷ Prieiga internete: <https://bti-project.org/en/>

ataskaita, šio rodiklio vertinimas sumažėjo nuo 10 iki 9 balų. Ekspertų vertinimu, Lietuvoje už korupcines veikas ir piktnaudžiavimą tarnybine padėtimi persekiojama pagal galiojančius įstatymus, o tokie atvejai paprastai sulaukia neigiamo viešumo. Ataskaitoje pabrėžiama, kad STT ir generalinio prokuroro institucija iš esmės yra laisvos nuo politinio spaudimo, o Vyriausioji tarnybinės etikos komisija tiria politikų ir viešojo sektoriaus darbuotojų etikos pažeidimus bei viešųjų ir privačių interesų konfliktus. Taip pat pažymima, kad aukšto profilio politikai paprastai yra patraukiami atsakomybėn antikorupcinių institucijų ir žiniasklaidos dėka.

Vis dėlto ataskaitoje nurodoma ir keletas probleminių aplinkybių, kurios lėmė žemesnį vertinimą nei ankstesniais metais. Pirma, kai kurių institucijų vertinimu, bausmės už korupcinio pobūdžio nusikaltimus Lietuvoje vis dar nėra pakankamai proporcingos ar atgrasančios. Antra, 2023–2024 m. savivaldybių išlaidų skandalas parodė, kad institucijos galėjo greičiau reaguoti į galimą viešųjų lėšų naudojimo pažeidimą, nes STT tyrimus pradėjo tik po to, kai klausimas tapo plačiai viešas.

2. World Justice Project „Rule of Law Index“⁸ (liet. – „Teisės viršenybės indeksas“)

Teisės viršenybės indeksas vertina šalis pagal aštuonis pagrindinius rodiklius, įskaitant vyriausybės galių apribojimus, atsparumą korupcijai (*angl.* – „Absence of corruption“), atvirą valdžios darbą, pagrindines teises, tvarką ir saugumą, teisės aktų vykdymą, civilinę ir baudžiamąją teisingumo sistemas. Duomenys renkami remiantis apklausomis ir ekspertų vertinimais.

KSI ir KKR naudojamas atsparumo korupcijai rodiklis, kuris vertina korupcijos atsparumą įvairiuose valstybės sektoriuose. Šiuo atveju korupcija apibrėžiama kaip viešojo sektoriaus darbuotojų piktnaudžiavimas valdžia siekiant asmeninės naudos. 2025 m. tyrime Lietuvos institucijų atsparumas korupcijai įvertintas 0,01 balo aukščiau nei 2024 m. (skalėje nuo 0 iki 1, kur 0 – žemiausias atsparumas korupcijai, o 1 – aukščiausias atsparumas). Lietuva įvertinta 1 pozicija aukščiau pasauliniame ir regioniniame kontekste⁹. Rodiklis susideda iš keturių pagrindinių sričių atsparumo vertinimo: vykdomosios valdžios, teismų sistemos, policijos ir kariuomenės bei įstatymų leidžiamosios valdžios. Didžiausias pokytis 2025 m. fiksuotas policijos ir kariuomenės atsparumo korupcijai vertinime, kuris 2025 m. siekė 0,83 balo (0,02 daugiau nei 2024 m.). Šioje srityje Lietuvos įvertis šiemet susilygino su regiono vidurkiu (0,83 balo). Taip pat aukštesni įverčiai skirti vertinant atsparumą korupcijai vykdomojoje valdžioje (0,75 balo – 0,02 daugiau nei 2024 m.) ir įstatymų leidžiamosioje valdžioje (0,62 balo – 0,01 daugiau nei 2024 m.).

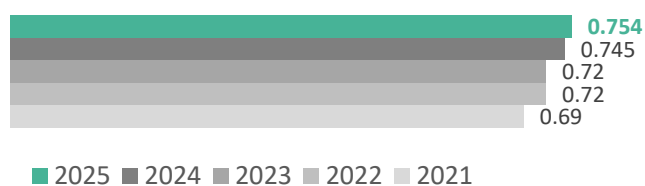
⁸ Prieiga internete: <https://worldjusticeproject.org/rule-of-law-index/country/2025/Lithuania/>

⁹ Tyrime vienu regionu laikomos ES, EFTA, Š. Amerikos valstybės (iš viso 31 valstybė).

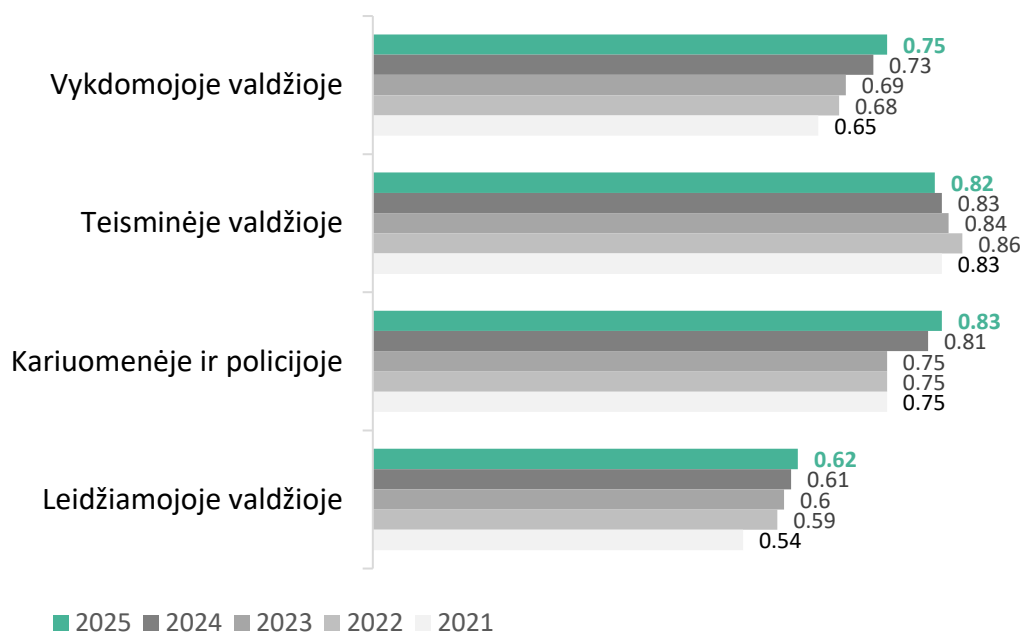
Lentelė 2. Atsparumo korupcijai rodiklio vertės 2025 m.

	Lietuvos 2025 įvertis	Pasaulio (143) vidurkis	Regiono (31) vidurkis
Atsparumas korupcijai (bendras įvertis)	0,75	0,51	0,73
Vykdomojoje valdžioje	0,75	0,5	0,69
Teismų sistemoje	0,82	0,61	0,87
Policijoje ir kariuomenėje	0,83	0,59	0,83
Įstatymų leidžiamojame valdžioje	0,62	0,35	0,52

Pav. 5. Atsparumo korupcijai rodiklis, Lietuvos vertės 2021–2025 m.

Pav. 6. Atsparumo korupcijai rodiklio dedamųjų Lietuvos vertės 2021–2025 m.

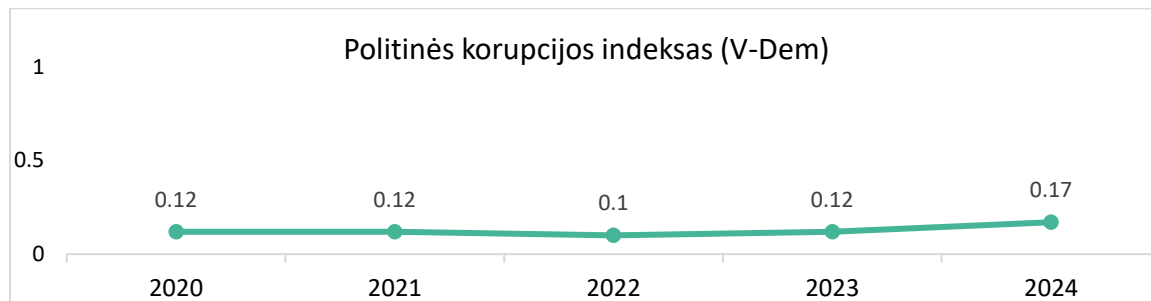
3. Varieties of Democracy Institute „Varieties of Democracy“¹⁰ (V-Dem, *liet.* – „Demokratijos įvairovės“)

V-Dem projektas yra viena išsamiausių demokratijos tyrimų iniciatyvų pasaulyje, kuriame renkami duomenys apie demokratijos kokybę ir jos įvairias formas daugiau nei 200 šalių vertinant laikotarpį nuo 1789 metų. V-Dem duomenys plačiai naudojami akademinėse studijose, viešosios politikos formavime ir tarptautinėse organizacijose, padedant suprasti demokratijos raidos tendencijas bei identifikuoti demokratijos erozijos ar stiprinimo procesus skirtinguose regionuose.

KKR ir KSI naudojamas rodiklis „Politinės korupcijos paplitimas“, kuris yra skirtas įvertinti, kiek korupcija išsigalėjusi politinėje sistemoje, apimant įvairias korupcijos formas bei lygmenis. Naujausiame vertinime indekso vertė buvo 0,05 didesnė (t. y. mažiau palanki Lietuvai).

Rodiklis remiasi ekspertų apklausomis, kuriose vertinamas korupcijos paplitimas vykdomosios, įstatymų leidžiamosios, teisminės valdžios institucijose, o taip pat bendrai viešajame sektoriuje. Analizuojant V-Dem duomenis, nustatyta, kad 2024 m. politinės korupcijos indeksas siekė 0,17 balo skalėje, kur 0 – žemas korupcijos paplitimas, 1 – aukštas korupcijos paplitimas. Rodiklio skaitinė išraiška aukštesnė nei 2023 m. (0,12 balo). Atlikus indekso dedamųjų analizę, nustatyta, kad pokytis sietinas su lėšų pasisavinimo viešajame sektoriuje paplitimo bei korupcijos paplitimo įstatymų vykdomojoje ir leidžiamoje valdžiose rodiklių įverčių paaugimu.

Pav. 7. Lietuvos politinės korupcijos indeksas 2020 – 2024 m.

4. The Economist Intelligence Unit (EIU) Country Risk Service (*liet.* – „Valstybių rizikingumo vertinimas“)

Į KSI ir KKR skaičiavimus įtraukiamas „Valstybių rizikingumo vertinimo“ rodiklis vertina korupcijos viešajame sektoriuje paplitimą apimant įvairias korupcijos raiškos formas nuo korupcijos, susijusios su verslo ir politikų ryšiais, iki atskaitingumo skirstant biudžeto lėšas lygio. Vertinimą teikia EIU ekspertai, detalesni duomenys nėra prieinami viešai.

Remiantis prieinamomis Pasaulio banko indeksuotomis vertėmis, rodiklis siekė 0,5 balo skalėje nuo 0 iki 1, kur 0 reiškia didžiausią korupcijos paplitimą, o 1 – mažiausią. Rodiklis nesikeitė nuo 2023 m.

¹⁰ Prieiga internete: <https://www.v-dem.net/>

5. S&P Global Market Intelligence „Country Risk Analyst“ (liet. – „Šalių rizikos analizė“)

S&P Global Market Intelligence yra tarptautinė duomenų, analitikos ir konsultacijų bendrovė, teikianti šalių rizikos ir verslo aplinkos vertinimus. Produktas „Šalių rizikos analizė“ teikia informaciją apie 209 valstybių ir teritorijų rizikingumą politikos, ekonomikos, teisės, mokestinės aplinkos, verslo aplinkos ir saugumo srityse. Duomenys grindžiami ekspertiniais S&P Global analitikų vertinimais, kurie reguliariai peržiūrimi siekiant užtikrinti palyginamumą tarp šalių.

Vertinant korupcijos kontrolę, analizuojama, kiek tikėtina, kad verslas susidurs su kyšininkavimu ar kitomis korupcinėmis praktikomis – nuo stambių sutarčių sudarymo iki kasdienių administracinių procedūrų. Tokiu būdu vertinama rizika, kad korupcinės praktikos gali apsunkinti verslo veiklą, didinti reguliacinę ir teisinę naštą bei kelti reputacinę žalą. Tyrimo duomenys nėra viešai prieinami, bet remiantis Pasaulio banko viešinamais indeksuotais duomenimis, Lietuvos įvertis nuo 2014 m. išlieka nepakitęs ir siekia 0,67 skalėje nuo 0 iki 1, kur 0 reiškia didžiausią riziką, o 1 – mažiausią.

6. Institute for Management Development (IMD) „World Competitiveness Ranking“ (liet. – „Pasaulio konkurencingumo reitingas“)

IMD Pasaulio konkurencingumo centras kasmet sudaro Pasaulio konkurencingumo indeksą, kuris vertina šalių gebėjimą kurti ir palaikyti verslui, ekonominiam augimui bei gyventojų gerovei palankią aplinką. Reitingas remiasi statistiniais duomenimis ir verslo atstovų apklausomis, siekiant atspindėti šalies realią konkurencinę padėtį tarptautinėje erdvėje. KKR ir KSI sudaryme naudojamas rodiklis „Kyšininkavimo ir korupcijos paplitimas ekonomikoje“, kuris apskaičiuojamas remiantis verslo vadovų apklausos rezultatais. IMD tyrimo partnerių Lietuvoje – Inovacijų agentūros – žiniomis, apklausa buvo vykdyta 2025 m. kovo-balandžio mėnesiais ir joje dalyvavo 50–60 verslo atstovų iš Lietuvos (aukščiausio ir vidutinio lygio vadovų). Remiantis Pasaulio banko indeksuotomis vertėmis, ši dedamoji įvertinta 0,60 balo (0,09 balo aukščiau nei ankstesniais metais, skalėje nuo 0 iki 1, kur 0 reiškia didžiausią korupcijos paplitimą, o 1 – mažiausią).

7. The Political Risk Services (PRS) Group „International Country Risk Guide“ (ICRG, liet. – „Tarptautinis šalių rizikos vadovas“)

Tarptautinis šalių rizikos vadovas yra rizikos vertinimo sistema, kuri teikia duomenis ir analizę apie politinę, ekonominę bei finansinę riziką daugiau nei 140 šalių. Pagal standartizuotą metodologiją vertinami tokie rodikliai kaip politinis stabilumas, ekonominės politikos kokybė, investicijų klimatas ir teisinė aplinka. ICRG indeksai ir įžvalgos naudojami akademinėse studijose, verslo planavime bei valstybinių institucijų sprendimų priėmime, padedant įvertinti ir valdyti rizikas globalioje aplinkoje. KSI ir KKR naudojamas rodiklis „Korupcija politinėje sistemoje“. Lietuvai skirtas balas (0,5) nesikeičia nuo 2017 m. Rizikos vertinimo metodologija nėra viešai prieinama, bet žinoma, kad rodiklis remiasi ekspertiniu organizacijos analitikų vertinimu.

8. Bertelsmann Stiftung „Sustainable Governance Indicators“¹¹ (liet. – Tvaraus valdymo rodikliai)

Vokietijoje įsikūrusio nepriklausomo analitinio centro Bertelsmann Stiftung „Tvaraus valdymo rodiklių“ ataskaita yra atnaujinama kas dvejus metus. Naujausio tyrimo ataskaitinis laikotarpis – 2022–2024 metai. Tas pats tyrimas buvo naudotas ir apskaičiuojant 2024 m. KSI.

KSI naudojamas korupcijos prevencijos efektyvumo rodiklis Lietuvai, lyginant su 2022 m. tyrimu, padidėjo nuo 6 iki 7 balų iš 10 galimų. Latvijai skirti 8, Estijai – 9 balai.

Ataskaitoje pažymima, kad Lietuvoje stiprėja kovos su korupcija sistema. Teigiamai vertinamas 2022 m. įsigaliojusio Korupcijos prevencijos įstatymo potencialas stiprinti institucinį atsparumą korupcijai. Taip pat pabrėžiami svarbūs skaidrumo užtikrinimo elementai: politinių sprendimų skaidrumą reglamentuojanti teisinė aplinka, politinių partijų finansavimo kontrolės mechanizmai, turto ir interesų deklaravimas bei viešųjų pirkimų organizavimo principai. Ataskaitoje taip pat minima, kad visuomenėje korupcija vis dar suvokiama kaip reikšminga problema, nors jos mastai vertinami kaip mažėjantys.

Tarp papildomų iššūkių išskiriamos rezonansinės savivaldybių tarybų narių išlaidų bylos, MG Baltic politinės korupcijos bylos kontekstas ir tai, kad tarptautinio papirkinėjimo tyrimų stoka išlieka problema.

9. World Economic Forum „Executive Opinion Survey“ (liet. – „Vadovų nuomonės apklausa“)

Pasaulio ekonomikos forumo kasmet atliekamoje verslo vadovų apklausoje¹², tarp kitų klausimų, vertinama ir vadovų nuomonė apie korupcijos paplitimą valstybėse. 2024 m. KKR rodiklyje šio šaltinio įvertis reikšmingai pagerėjo – nuo 0,62 iki 0,78 balo, t. y. išaugo 0,16 balo (skalėje nuo 0 iki 1, kur 0 reiškia aukščiausią korupcijos paplitimą, o 1 – mažiausią korupcijos paplitimą). Apklausos rezultatai nėra viešai prieinami, kol kas negautas atsakymas ir į užklausą dėl detalesnių rezultatų, todėl nėra galimybės išsamiau įvertinti, kokie konkretūs veiksniai lėmė šiuos pokyčius.

10. Freedom House „Nations in Transit“¹³ (liet. – „Valstybės pereinamoju laikotarpiu“)

2025 m. KSI naudojami Freedom House „Nations in Transit 2024“ ataskaitos, apimančios 2023 m. sausio 1 d. – gruodžio 31 d. laikotarpį, duomenys.

Freedom House ataskaitoje korupcijos paplitimas įvertintas 4,5 balo iš 7 galimų (kai 7 – aukščiausia antikorpacinė pažanga, o 1 – žemiausia). Ataskaitoje vertinama visuomenės nuomonė apie korupciją, verslo ir aukščiausio lygmens politikos formuotojų ryšiai, finansinių deklaracijų ir interesų konfliktų valdymą apibrėžiantys įstatymai bei antikorpacinių iniciatyvų veiksmingumas. Nors kas kelerius metus keičiasi ataskaitą rašantys ekspertai, Lietuvai skirtas korupcijos paplitimo rodiklis nesikeičia nuo 2015 m.

¹¹ Prieiga internete: https://www.sgi-network.org/docs/2024/country/SGI2024_Lithuania.pdf

¹² Metodologinė informacija nėra vieša, bet tikėtinas apklaustų vadovų skaičius siekia apie 100 respondentų.

¹³ Prieiga internete: <https://freedomhouse.org/country/lithuania/nations-transit/2024>

Ataskaitoje pažymima, kad korupcija Lietuvoje išlieka reikšminga politinė ir ekonominė problema, tačiau kartu fiksuojami ir tam tikri teigiami pokyčiai. Kaip palankūs aspektai išskiriami mažėjanti smulkioji korupcija, MG Baltic politinės korupcijos bylos lūžis, valstybės tarnybos reforma, didesni teisėjų ir prokurorų atlyginimai, taip pat STT veiklos stiprinimas ir naujos korupcijos prevencijos teisinės priemonės. Tarp probleminių aspektų akcentuojamos savivaldybių lėšų panaudojimo bylos, užsitęsios rezonansinės korupcijos bylos, visuomenėje išliekantis požiūris, kad kyšis padeda spręsti problemas, bei šešėlinės ekonomikos augimas. Ataskaitoje taip pat minima, kad ekspertai rekomenduoja toliau stiprinti nepotizmo kontrolę, pranešėjų apsaugą, susitikimų su lobistais viešinimą ir duomenų atvirumą.

11. Gallup „World Poll“ (liet. – „Pasaulio apklausa“)

Gallup yra tarptautinė analitikos ir konsultacijų įmonė, kurios centrinė būstinė yra JAV. Vienas iš Gallup parduodamų analitinių produktų – pasaulio gyventojų apklausa, renkanti duomenis apie 160 valstybių gyventojų ekonominę ir socialinę gerovę. 2024 m. apklausa Lietuvoje nebuvo vykdyta, todėl naudojami 2023 m. duomenys. 2023 m. apklausa Lietuvoje vykdyta liepos – lapkričio mėnesiais, apklausta 1000 vyresnių nei 15 metų amžiaus gyventojų. Prieiga prie tyrimo duomenų nėra vieša, bet žinoma, kad apklausoje taip pat yra užduodamas klausimas, susijęs su korupcijos paplitimo politinėje valdžioje vertinimu.

Šio KKR šaltinio apskaičiuota vertė 2024 m. – kaip ir 2023 m. – 0,33 balo (skalėje nuo 0 iki 1, kur 0 reiškia didžiausią korupcijos paplitimą, o 1 – mažiausią).

Apibendrinimas

Pasaulio banko „Korupcijos kontrolės“ rodiklis ir „Transparency International“ „Korupcijos suvokimo indeksas“ yra sudėtiniai rodikliai, apskaičiuojami remiantis 9–11 skirtingų tyrimų duomenimis. Šių rodiklių šaltiniai apima užsienio analitinių centrų ekspertinius vertinimus, nacionalinių ekspertų vertinimus bei gyventojų ir verslo atstovų apklausas. Šaltinių analizė rodo nevienareikšmę situaciją. Dalis naujausių vertinimų Lietuvai yra palankesni, tačiau kita dalis rodiklių ilgesnėje perspektyvoje išlieka nepakitę arba kinta nedaug. Tai reiškia, kad bendra Lietuvos pažanga yra matoma, tačiau skirtinguose šaltiniuose ji atsispindi nevienodai.

Palankesniuose vertinimuose dažniau akcentuojamas korupcijos prevencijos sistemos stiprinimas, institucinių mechanizmų plėtra, viešojo sektoriaus atskaitingumo priemonės, ikiteisminių tyrimų inicijavimas ir smulkiosios korupcijos mažėjimo tendencijos. Viešai prieinamose ekspertinėse ataskaitose taip pat pabrėžiami aukšti viešosios informacijos skaidrumo standartai, viešinant politinių partijų finansavimo, interesų deklaravimo, lobistinės veiklos, valstybės finansų ir kitus viešojo sektoriaus duomenis.

Tarp Lietuvos KSI ir KKR šaltinių įtrauktos ir dvi verslo vadovų apklausos, kuriose vertinamas korupcijos paplitimas, t. y. matuojamas korupcijos suvokimas, o ne tiesioginė korupcinė patirtis. Nors šių tyrimų metodologija ir detalūs rezultatai viešai neprieinami, iš antrinių šaltinių nustatyta, kad abiejose apklausose rodikliai pagerėjo. Tai leidžia daryti prielaidą, kad verslo aplinkoje Lietuvos korupcijos situacija naujausiu laikotarpiu vertinama

palankiau nei anksčiau, tačiau dėl informacijos trūkumo išlieka ribotos galimybės išsamiai įvertinti šiuos pokyčius lėmusius veiksniai.

Dalis šaltinių rodo mažiau palankias tendencijas. Juose dažniau pabrėžiamos nepakankamai atgrasančios sankcijos, ilgai trunkantys didelės apimties procesai ir nepakankamai greita institucijų reakcija į kai kuriuos rezonansinius atvejus. Dalis gyventojų korupciją vis dar suvokia kaip Lietuvoje paplitusią problemą, o kyšis tebėra laikomas priemone, padedančia spręsti problemas. Tai padeda paaiškinti, kodėl institucinė pažanga ne visada tiesiogiai atsispindi tarptautiniuose rodikliuose.

Vertinant atsparumą korupcijai atskirose viešojo sektoriaus srityse, naujausi šaltiniai pateikia nevienareikšmį vaizdą. Ryškiausias teigiamas pokytis fiksuojamas policijos ir kariuomenės atsparumo korupcijai vertinime. *World Justice Project* tyrime taip pat stebimi kiek pagerėję atsparumo korupcijai vykdomojoje ir leidžiamojoje valdžiose rodikliai. Tačiau kiti šaltiniai fiksuoja neigiamus pokyčius. *V-Dem* tyrime nustatytas lėšų pasisavinimo viešajame sektoriuje paplitimo, taip pat korupcijos paplitimo vykdomojoje ir leidžiamojoje valdžiose rodiklių padidėjimas. Tai padarė neigiamą įtaką politinės korupcijos vertinimui, kuris įtrauktas į Lietuvos KSI ir KKR šaltinius. Taigi institucinio atsparumo korupcijai pokyčiai skirtingose valdžios grandyse nėra vienakrypčiai.

Atsižvelgiant į visų šaltinių visumą, galima daryti išvadą, kad Lietuvos antikorpacinė aplinka 2025–2026 m. vertinama nuosaikiai palankiau, tačiau pažanga išlieka netolygi. Naujausi duomenys rodo teigiamus pokyčius dalyje institucinio atsparumo ir verslo vertinimų, tačiau kartu išlieka stagnuojantys arba mažiau palankūs ekspertiniai vertinimai, susiję su politinės korupcijos rizikomis, visuomenės antikorpacinėmis nuostatomis ir aukštu korupcijos kaip problemos suvokimu.

Lietuvos antikorpacinės aplinkos rodikliai pasauliniu mastu patenka tarp 25 proc. geriausiai vertinamų šalių, o tarp ES valstybių narių atitinka vidutinį lygį. Tam, kad situacija ir toliau gerėtų, pirmiausia reikalinga aktyvi politinė lyderystė korupcijos prevencijos srityje. Korupcijos prevencija yra svarbi valstybės saugumo dalis – ji padeda mažinti išorinių grėsmių poveikį, valdyti užsienio įtakos rizikas ir didinti institucijų atsparumą. Būtina didinti sprendimų priėmimo atvirumą, užtikrinant aiškias procedūras, sprendimų pagrindimo viešumą ir atsekamumą. Taip pat svarbu tęsti gyventojų bei verslo atstovų švietimą, stiprinant antikorpacinį sąmoningumą ir pasirengimą kylančias problemas spręsti skaidriai.